

Rada
Evropské unie

Brusel 25. ledna 2023
(OR. en)

5677/23
ADD 1

JAI 68
MIGR 32
ASILE 12
FRONT 24
RELEX 81
COMIX 43

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	24. ledna 2023
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2023) 45 final - ANNEX
Předmět:	PŘÍLOHA POLITICKÉHO DOKUMENTU Vytvoření operační strategie pro účinnější navracení

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2023) 45 final - ANNEX.

Příloha: COM(2023) 45 final - ANNEX

V Bruselu dne 24.1.2023
COM(2023) 45 final

ANNEX

PŘÍLOHA

POLITICKÉHO DOKUMENTU

Vytvoření operační strategie pro účinnější navracení

NAVRHOVANÉ PRIORITYNÍ OBLASTI OPERAČNÍ STRATEGIE PRO ÚČINNĚJŠÍ NAVRACENÍ

1) Cílená opatření, která reagují na bezprostřední potřeby a překážky

Reakce na bezprostřední potřeby a překážky cílenými opatřeními je důležitým aspektem práce koordinátorky EU pro navrácení a sítě na vysoké úrovni. Cílem této navrhované priority oblasti je zajistit, aby členské státy spojily své síly a mezi všemi aktéry existovala bezproblémová koordinace a soudržnost, aby se kolektivní úsilí mohlo zaměřit na navrácení do vymezených třetích zemí v souladu s politickými prioritami. Překážky by měly být rychle identifikovány a řešeny. Práce v této oblasti může odhalit strukturálnější problémy (jako je spolupráce mezi vnitrostátními orgány, zdroje a potřeby v oblasti odborné přípravy), které je třeba řešit v dlouhodobějším horizontu, což může přispět k dalším priority oblastem.

- Společné úsilí zaměřené na čtvrtletní provádění návratů do omezeného počtu priority třetích zemí, které budou projednány na každém zasedání sítě na vysoké úrovni a budou provedeny v následujícím čtvrtletí. Státní příslušnosti, na které je třeba se zaměřit, by měly vycházet z příslušných akčních plánů EU, opatření navazujících na mechanismus podle článku 25a vízového kodexu a z diskusí pracovních skupin Rady. Státní příslušnosti, na které je třeba se zaměřit, by měly zahrnovat rovněž státní příslušníky třetích zemí s bezvízovým stykem. Toto společné úsilí má být koordinováno s úsilím Komise o zvýšení počtu návratů do konkrétních třetích zemí, zejména v souvislosti s prováděním dohod a ujednání EU o zpětném přebírání a s opatřeními navazujícími na mechanismus podle článku 25a vízového kodexu.
- Usnadňovat spolupráci mezi členskými státy s podobnými potřebami za účelem spojení sil a vzájemné podpory při operačních činnostech souvisejících s navrácením, aby si vzájemně poskytovaly místa ve vnitrostátních programech asistovaného dobrovolného návratu a opětovného začleňování. Agentura Frontex v případě potřeby upraví své činnosti tak, aby mohla poskytovat veškerou nezbytnou pomoc.
- Členové sítě na vysoké úrovni budou spolupracovat s příslušnými vnitrostátními orgány na tom, aby se opatření zaměřila na konkrétní vymezené třetí země a zejména na zvyšování účinnosti v těchto oblastech: zajištění toho, aby tyto návraty byly upřednostněny, příprava identifikační dokumentace (doklady, individuální posouzení, biometrické údaje), zajištění dostupnosti navrácených osob pro pohovory a identifikační mise, přijímání opatření vycházejících z příkazů k navrácení se žádostmi o zpětné převzetí, poskytnutí dostatečné kapacity pro případné zajištění, stanovení pravidel identifikace s velvyslanectvími, naplnění charterových letů.
- Řešit otázky *ad hoc*, jako jsou požadavky týkající se onemocnění COVID-19, na něž byla koordinátorka EU pro navrácení rychle upozorněna, aby bylo možné nalézt řešení.
- Členské státy, členové sítě na vysoké úrovni, agentura Frontex a další relevantní aktéři, jako jsou evropští styční úředníci pro otázky migrace a evropští styční úředníci pro navrácení, by se měli zapojit do poskytování příslušných informací a podkladů pro kontakty se třetími zeměmi. To by usnadnilo organizaci společných misí Komise a příslušných členských států do třetích zemí ve spolupráci s Evropskou službou pro vnější činnost, jejichž cílem je zajistit společný a soudržný přístup.

2) Dlouhodobé a strukturální potřeby

Nedostatky ve spolupráci a kontaktech mezi orgány zapojenými do procesu navrácení jsou hlavní strukturální překážkou účinnějšího fungování tohoto procesu. Práce v rámci této navrhované oblasti by se zaměřila na identifikaci těchto nedostatků a jejich řešení, aby se zajistilo, že rozhodnutí o ukončení oprávněného pobytu v EU povede k rozhodnutí o navrácení, že tato rozhodnutí o navrácení budou vykonána a navrácení bude provedeno co nejrychleji.

a) Zvýšení účinnosti celkového systému navrácení urychlením procesu a odstraněním nedostatků

- Zaměřit se na hlavní body a konkrétní překážky, které nahlásily členské státy nebo které byly zjištěny v schengenských hodnoceních, s cílem urychlit jejich proces navrácení.
- Zajistit, aby po rozhodnutí o ukončení oprávněného pobytu okamžitě následovalo rozhodnutí o navrácení, včetně propojení výsledku azylového řízení s řízením o navrácení, a to i ve spolupráci s agenturou Frontex a na základě zkušeností a znalostí Agentury EU pro azyl a Agentury EU pro základní práva.
- Řešit nedostatky v přechodu z dobrovolných návratů na návraty nucené – nedostatky na straně příslušných orgánů – v zájmu zlepšení účinnosti a snížení rizika skrývání se.
- Řešit procesní nedostatky a překážky spojené s odlišnými pravomocemi orgánů a subjektů odpovědných za různé fáze procesu navrácení, u nichž má síť na vysoké úrovni prozkoumat praktická řešení vycházející ze zkušeností a osvědčených postupů členských států.
- Pracovat na konkrétně zjištěných překážkách souvisejících s obstrukčním jednáním a nedostatečnou spoluprací ze strany státních příslušníků třetích zemí.
- Pracovat na konkrétních překážkách návratu odsouzených pachatelů trestné činnosti.
- Řešit překážky v systémech členských států související s předkládáním žádostí o zpětné převzetí (případně včetně otázek týkajících se systému řízení případů zpětného přebírání se třetími zeměmi).
- Určit praktické potřeby a opatření, aby bylo možné co nejlépe využívat nové funkce Schengenského informačního systému pro vytváření záznamů o osobách, na něž se vztahují rozhodnutí o navrácení, a usnadnit tak vzájemné uznávání rozhodnutí o navrácení.
- Vypracovat soudržnější přístup k určení rizika skrývání se, nedostatku odpovídajících kapacit a účinnějšímu využívání efektivních alternativ k zajištění. Pracovat na vytvoření lepší vazby mezi jednotlivými typy rizika skrývání se a nevhodnějšími a nejrelevantnějšími alternativami k zajištění.

b) Podpora poradenství v oblasti navracení a opětovného začleňování jakožto základních prvků návratových systémů, a to jak v případě dobrovolných, tak nucených návratů

V procesu navracení hrají ústřední úlohu poradci pro navracení, kteří doprovázejí navracenou osobu v každé fázi řízení, mimo jiné tím, že zajišťují plné dodržování základních práv ve všech fázích procesu navracení. Na základě probíhající práce v rámci Strategie EU pro dobrovolný návrat a opětovné začleňování, včetně diskusí v rámci příslušných skupin Rady a fór odborníků, by se práce v této navrhované oblasti zaměřila na zajištění toho, aby všechny členské státy měly k dispozici dobře vyškolené poradce pro navracení s potřebnými nástroji na podporu větší účinnosti tohoto procesu, včetně příležitostí v zemi návratu, odkazování na iniciativy zahájené mezinárodními organizacemi, místními aktéry, vnitrostátními orgány nebo projekty rozvojové spolupráce. Kromě toho se práce zaměří na zajištění soudržného přístupu k udržitelnému opětovnému začleňování a jeho financování, což má potenciál dále povzbudit navracené osoby i orgány třetích zemí ke spolupráci v rámci procesu navracení.

- Podporovat členské státy při zřizování účinnějších programů asistovaného dobrovolného návratu a struktur pro poradenství v oblasti navracení na základě práce probíhající na úrovni odborníků z praxe a za podpory agentury Frontex. Všechny členské státy by měly do konce roku začít využívat společné služby agentury Frontex pro opětovné začleňování. Cílem by mělo být zvýšení absolutního počtu dobrovolných návratů ve všech členských státech.
- Zajistit, aby všechny členské státy měly poradenství v oblasti navracení zavedeno jako profesní profil, jehož prostřednictvím bude propagováno využívání dobrovolného návratu v rámci obecného cíle, kterým je celkové zvýšení počtu návratů.
- Zajistit na všech úrovních plné povědomí o dostupných nástrojích a odborné přípravě (mimo jiné i v oblasti základních práv) k řešení strukturálních problémů.
- Členské státy s většími zkušenostmi se vyzývají, aby prostřednictvím cílenější a strategičtější výměny mezi členy sítě na vysoké úrovni podporovaly členské státy s menšími zkušenostmi.
- V případě potřeby prosazovat soudržnost podpory asistovaného dobrovolného návratu a opětovného začleňování mezi členskými státy vůči konkrétním třetím zemím a zajistit koordinaci příslušných stávajících programů ve třetích zemích.
- Zajistit, aby poradci pro navracení z členských států a agentury Frontex znali a byli schopni využívat možnosti předávání a opětovného začleňování, které navraceným osobám v zemích návratu nabízejí iniciativy zahájené mezinárodními organizacemi, místními subjekty, vnitrostátními orgány nebo projekty rozvojové spolupráce.
- Do konce roku 2023 zdvojnásobit počet třetích zemí, na něž se vztahují společné služby agentury Frontex pro opětovné začleňování.

c) Digitalizace řízení navracení a zlepšení analýzy údajů

Důležitým nedostatkem, který je třeba řešit, je nedostatek pravidelných a spolehlivých údajů v oblasti navrácení. Významným prvkem je zajištění toho, aby měl každý členský stát digitální systém řízení případů navrácení, který lze připojit k jiným informačním systémům relevantním pro proces navrácení a který může podpořit účinnější a spolehlivější analýzu příslušných údajů.

- Stanovit jasné harmonogramy na podporu digitalizace systémů členských států pro řízení případů navrácení, které provádějí model agentury Frontex; agentura Frontex dokončí před koncem roku 2023 analýzu nedostatků pro všechny členské státy, poté společně s členskými státy vypracuje a provede plán, jehož cílem je dosáhnout úplné digitalizace co nejdříve, nejpozději však do roku 2026; využít pro tyto projekty finanční prostředky dostupné v rámci Azylového, migračního a integračního fondu.
- Dále analyzovat možnost zavedení interoperability mezi informačními systémy relevantními pro proces navrácení, včetně nezbytnosti a přiměřenosti těchto propojení.
- Zvýšit využívání nástroje reintegrační asistence a stávajícího systému řízení případů zpětného přebírání se třetími zeměmi.
- Zajistit informovanost o aktuálním stavu vkládání a aktualizací záznamů o navrácení do SIS II, přístupu jednotlivých orgánů členských států do SIS II, sledování navrácení a zavedených postupech týkajících se pozitivních nálezů.
- Identifikovat nové příležitosti, které nabízí Systém vstupu/výstupu k účinnému využívání údajů o osobách překračujících délku oprávněného pobytu, které systém automaticky generuje.
- Na základě nové funkce Schengenského informačního systému pro vytváření záznamů o osobách, na něž se vztahují rozhodnutí o navrácení, identifikovat a využívat možnosti usnadnění vzájemného uznávání rozhodnutí o navrácení v zájmu rychlejšího a účinnějšího procesu navrácení.
- Spolupracovat se všemi zúčastněnými stranami (Komisí, agenturou Frontex, členskými státy), aby se zlepšilo shromažďování statistických údajů týkajících se navrácení, a vypracovat vhodné analýzy, rozborů a situační povědomí o fungování navrácení s cílem umožnit proaktivní plánování společných opatření k nápravě zjištěných problémů.
- Rozvíjet obecnou shodu ohledně dobrých výsledků v oblasti navrácení nad rámec míry navrácení a určit vhodné ukazatele pro podávání zpráv a účinnost.

* * *

Pokrok a výsledky operační strategie by měly být monitorovány pomocí jasně definovaného souboru ukazatelů. Je třeba zvážit tyto ukazatele:

- Počet rozhodnutí o navrácení vydaných na základě zamítavých rozhodnutí o azylu.
- Počet žádostí o zpětné převzetí vydaných na základě rozhodnutí o navrácení.
- Podíl dobrovolných návratů ve vztahu k celkovému počtu návratů.
- Počet členských států, které mají zavedený informační systém pro řízení případů navrácení.

- Počet členských států, které mají zavedený systém poradenství v oblasti navracení.
- Počet členských států, které pravidelně využívají služby agentury Frontex související s navracením (před návratem, po návratu, opětovné začlenění) a účastní se návratových operací.
- Počet třetích zemí, na něž se vztahují společné služby agentury Frontex pro opětovné začlenění.

Koordinátorka EU pro navracení bude síti na vysoké úrovni pravidelně podávat zprávy o pokroku, které budou rovněž podkladem pro schengenský barometr. Přestože tyto ukazatele slouží jako pevný základ pro sledování pokroku, mohou se měnit podle toho, jak se bude operační strategie vyvíjet a provádět.